



# Kouvolan PÄIHDESTRATEGIA 2009-2012

KOUVOLA  
KYMIJOEN KAUPUNKI



5.2.2010

Hyväksytty Kouvolan kaupunginvaltuustossa 29.3.2010



## Sisältö

<b>1. TAUSTAA.....</b>	<b>3</b>
<b>2. PÄIHTEIDEN KÄYTÖN NYKYTILA KOUVOLASSA.....</b>	<b>4</b>
2.1. Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymän päihdetutkimukset.....	4
2.2. Ennenaikaisesti menetetyt elinvuodet (PYLL).....	4
2.3. Alkoholin osuus tapaturmissa Kouvolassa.....	4
2.4. Kouvolalaisten näkemys päihdeasioista .....	5
<b>3. KOUVOLAN PÄIHDEPALVELUT .....</b>	<b>5</b>
3.1. Ehkäisevä päihdetyö .....	6
3.2. Peruspalveluiden päihdetyö.....	7
3.3. Päihdetyön erityispalvelut.....	9
<b>4. PÄIHDESTRATEGIAN VISIO, ARVOT JA PAINOPISTEALUEET .....</b>	<b>9</b>
4.1. Visio ja arvot.....	9
4.2. Yleiset painopistealueet.....	10
4.3. Lasten ja nuorten palvelujen painopistealueet .....	11
4.4. Aikuisten palvelujen painopistealueet .....	12
4.5. Vanhusten palvelujen painopistealueet.....	16
<b>5. SEURANTA.....</b>	<b>18</b>
Lähteet.....	19
Liitteet .....	20

## 1. TAUSTAA

Yleiseurooppalaisesta kehityksestä poiketen alkoholinkulutus on useimmissa Pohjoismaissa ollut kasvussa viime vuosikymmeninä, niin myös Suomessa. Vaikka pohjoismaiset alkoholinkulutuksen trendit muistuttavat toisiaan monelta osin, ovat kulutusluvut Suomessa nyt ensi kertaa selvästi kaikkien muiden pohjoismaiden kulutustason yläpuolella (Karlsson 2009).

Kasvaneen alkoholinkulutuksen myötä alkoholista johtuvat haittavaikutukset ovat lisääntyneet, mikä on näkynyt erityisesti alkoholikuolleisuuden rajuna kasvuna. Alkoholiperäinen tauti tai tapaturmainen alkoholimyrkytys on viime vuosina noussut työssä kuolleiden miesten ja naisten yleisimmäksi kuolemansyyksi. Myös muissa alkoholista johtuvissa sosiaalisissa ja terveydellisissä haitoissa on nähtävissä kasvua, etenkin vuoden 2004 veronalennusten jälkeen (Karlsson 2009). Kasvavat alkoholihaitat heikentävät kansalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja kuormittavat kuntien taloutta. Entistä varhaisempi ja tarkempi puuttuminen haittoihin on välttämätöntä.

Valtakunnallinen alkoholiohjelma 2008–2011 tarjoaa konkreettisia keinoja ongelmiin puuttumiseksi yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa. Ohjelmalla on kolme strategista osatavoitetta: lasten ja perheiden kokemat alkoholihaitat vähenevät, alkoholin riskikäytöstä aiheutuvat haitat vähenevät ja alkoholin kokonaiskulutus kääntyy laskuun. Päämääränä on, että ohjelman päättyessä alueellinen tietotaito on kohentunut ja hyviä ehkäisevän ja korjaavan päihdetyön käytäntöjä on saatu leviämään. Peruspalvelut osaavat tunnistaa ja puuttua alkoholinkäyttöön aiempaa tehokkaammin ja kunnissa on toimivat päihdestrategiat (Alkoholiohjelma 2008). Kouvolan perusturvalautakunta on päättänyt solmia STM:n kanssa alkoholiohjelman mukaisen kuntakumppanuussovimuksen.

Kouvolan päihdestrategiahanke on aloitettu Kouvolan seudun kuntien yhteishankkeena tammikuussa 2008. Seudun kuuden kunnan (Anjalankoski, Elimäki, Jaala, Kouvola, Kuusankoski ja Valkeala) päätettyä yhdistymisestä hanke järjestäytyi syksyllä 2009 Kouvolan päihdestrategiahankeeksi, jonka tavoitteena oli laatia uudelle kunnalle päihdestrategia. Hankkeen keskeisin työskentelyaika ajoittui syksystä 2008 syksyyn 2009. Hankkeen työtä on ohjannut ohjausryhmä. Elämänkaarimallin mukaisesti perustetuissa alatyöryhmissä (3) on työstetty päihdestrategian osa-alueita, jotka päihdestrategiatyöryhmä on koonnut yhdeksi kokonaisuudeksi. Päihdestrategia kattaa ehkäisevän päihdetyön, päihdetyön peruspalveluissa sekä päihdetyön erityispalvelut. Strategia pohjautuu lainsäädäntöön ja laatusuosituksiin. Strategiassa käytetään käsitettä päihde, jolla tarkoitetaan alkoholin ja huumeiden käyttöä sekä lääkkeiden väärinkäyttöä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, päihdehuoltolaki 1986, päihdehuoltoasetus 1986, huumausainelaki 2008, asetus opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta 2008).

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän työn tuloksena syntynyt mielenterveys- ja päihdesuunnitelma linjaa mielenterveys- ja päihdetyötä vuoteen 2015. Suunnitelmassa painotetaan asiakkaan aseman vahvistamista, mielenterveyden ja päihteettömyyden edistämistä ongelmien ja haittojen ehkäisyä ja hoitoa sekä kaikkien ikäryhmien mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämistä painottaen perus- ja avohoitopalveluja. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009) Kouvola on käynnistänyt syksyllä 2009 terveydenhuollon strategiatyö, jonka yhtenä osatehtävänä on mielenterveys- ja päihdepalvelujen organisointi Mieli 2009 -ohjelman mukaisesti.

## **2. PÄIHTEIDEN KÄYTÖN NYKYTILA KOUVOLASSA**

### **2.1. Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymän päihdetutkimukset**

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueella on vuodesta 1997 alkaen seurattu vuosittain kuntayhtymän alueen raskaana olevien ja alle 1-vuotiaiden lasten vanhempien päihteiden käyttöä sekä selvitetty kouluissa 8-9 -luokkalaisten päihteiden käyttöä. Vuosina 2007-2008 koululaiskysely laajennettiin myös 7-luokkalaisille. Tutkimuksia koordinoi maakunnallinen terveyden edistämisen yhteistyöryhmä. Lapsiperheiden tutkimuksesta ilmeni, että vanhempien alkoholin käyttö oli lisääntynyt lukuun ottamatta raskausaikaa ja tupakointi vähentynyt. Huumeiden käyttö oli hieman lisääntynyt ja nuuskan käyttö vähäistä (Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 2008 a)

Nuorten päihteiden käyttö Kymenlaaksossa on vuosien 1997-2007 aikana vähentynyt ja nuorten asenteet päihteitä kohtaan ovat muuttuneet kielteisemmiksi, mutta vuoden 2008 tutkimuksessa asenteet alkoholia ja tupakointia kohtaan ovat muuttuneet myönteisemmiksi. Kouvolan alueella sekä tytöistä että pojista yli puolet oli kokeillut alkoholia. Alkoholin käyttö lisääntyi siirryttäessä vuosiluokilla ylöspäin. Alkoholin käyttö Kouvolan kouluissa 7-9. -vuosiluokkalaisten keskuudessa vaihtelee 3,9-8 %:n välillä. Tutkimuksessa ilmeni myös, että viikoittainen alkoholin käyttö oli lisääntynyt lähes kaikissa kouluissa (Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 2008 b).

### **2.2. Ennenaikaisesti menetetyt elinvuodet (PYLL)**

PYLL- tilastoissa (ennenaikaisesti menetetyt elinvuodet / Potential Years of Life Lost) verrataan henkilöiden kuolinikää ja syitä keskimääräiseen elinajan odotteeseen. Vuonna 2008 Kouvolan alueesta tilatessa tutkimuksessa indeksit laskettiin vuosilta 2003 - 2007. Saatuja tuloksia on verrattu koko maan kuolinsyytilastoihin. Tutkimusajankohtana Kouvolan alueen kunnat eivät olleet vielä yhdistyneet. PYLL-indeksien mukaan alkoholiperäiset sairaudet ja alkoholimyrkytykset ovat uuden Kouvolan kaupungin alueella hälyttävällä tasolla. Isoissa taajamissa trendi on ollut nouseva sekä miesten että naisten tilastoissa. Samoin tilanne on 30 % huonompi tapaturmien ja myrkytysten osalta kuin maassa keskimäärin. Alkoholilla on merkittävä osuus myös näihin tapahtumiin (Vienonen ym. 2009).

### **2.3. Alkoholin osuus tapaturmissa Kouvolassa**

Kuusankosken aluesairaalassa tehdyn Start-keskuksen kahden vuoden (1.6.2004-31.5.2006) tapaturmatietojen tilastoinnin mukaan päivystykseen tulevista tapaturmapotilaista (mukana myös pahoinpitelyt ja itsensä vahingoittamiset) joka neljäs oli alkoholin vaikutuksen alainen ja viikonloppuisin joka toinen, miehet useammin kuin naiset. Alkoholipromillet olivat korkeita: keskimääräinen humala oli naisilla 1,5 promillea (enimmillään 3,6) ja miehillä 1,8 promillea (enimmillään jopa 5,0). Tyypillinen päihdyksissä tapaturmaan joutunut oli 45- 54-vuotias mies, joka tuli hoitoon perjantain ja lauantaina välisenä yönä vapaa-ajalla sattuneen pahoinpitelyn tai olosuhteiltaan määrittelemättömäksi jääneen tapaturman vuoksi (Nurmi-Lüthje ym. 2007).

Kaatumisten vuoksi hoitoon tulleista miehistä kolmasosa oli alkoholin vaikutuksen alaisena, eniten 50-54 -vuotiaiden ryhmässä. Naisista joka kymmenes oli alkoholin vaikutuksen alaisena, eniten 40-59 -vuotiaiden ryhmässä. Yleisimmät tapaturmat eli kaatumiset ja putoamiset tapahtuivat noin joka viidennessä tapauksessa päihdyksissä. Etenkin näissä sekä portaissa kaatuilemisissa 50-54 -vuotiaat päihtyneet miehet olivat enemmistö.

Alkoholi liittyi usein miesten pyöräilytapaturmaan. Miehistä 43 % ja naisista 12 % oli humalassa pyöräilytapaturmaan joutuessaan (Airaksinen 2008). Pahoinpitelyn miespuolisista uhreista 71 % ja naisista puolet on alkoholin vaikutuksen alaisena päivystykseen tullessaan. Tyypillinen pahoinpitelyn vuoksi hoitoon tullut potilas oli päihtynyt 20-24 -vuotias mies, jota tuntematon henkilö oli pahoinpidellyt viikonloppuna yöaikaan (Nurmi-Lüthje ym.). Kaksi kolmesta itseensä vahingoittavasta on päihdyksissä, eikä tässä suhteessa ole juurikaan eroa miesten ja naisten välillä.

## 2.4. Kouvolaisten näkemys päihdeasioista

Kymenlaakson ammattikorkeakoulun sosionomi (amk) opiskelijat kartoittivat kouvolaisten näkemyksiä päihteiden käytöstä ja päihdepalveluista strategiatyön pohjaksi. Kouvolaisten näkemyksiä päihteiden käytöstä kuvaa hyvin seuraava lainaus haastattelusta: ”Päihteiden käytössä aiheuttaa huolta eniten alkoholin lisääntynyt käyttö, ja käytön arkipäiväistyminen. Ja myös muut päihteet ovat yleistyneet. Ennen alkoholia käytettiin juhlapäivinä, nykyään lähes joka päivä. Alkoholia käyttävät myös huolestuttavan nuoret, mutta myös ikäihmiset.”

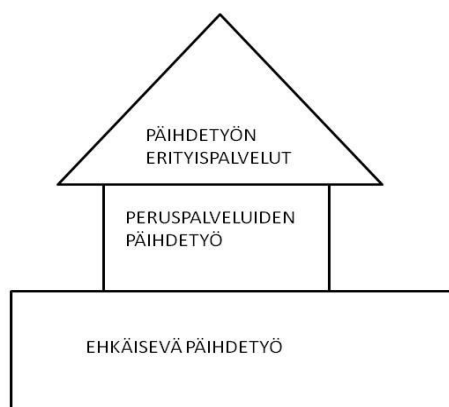
Kouvolaisten huolenaiheet jakoutuivat varsin useisiin kohteisiin. Yleisimmin tuotiin esiin nuorten (”liian nuorten”) päihteiden käyttö, mutta myös väkivaltaiseen käyttäytymiseen, ja siitä johtuviin häiriöihin kiinnitettiin paljon huomiota. Erityisen huolen kohteena erottui huumeiden käytön lisääntyminen, vaikka liian nuorten päihteiden käyttö olikin edelleen useimmin mainittu. Päihdehaittojen vähentämiseksi tehdyt vastaajien ehdotukset jakoutuivat kolmeen pääteemaan

1. Lapsille ja nuorille annettava valistus, nuorten päihteidenkäyttöön puuttuminen, vanhempien tukeminen, kodin ja koulun yhteistyö ja sosiaalisten lähiverkostojen vahvistaminen
2. Järjestyksenvalvonnan tehostaminen.
3. Päihdehuollon resurssien vahvistaminen (Kouvolan kaupunki 2009)

## 3. KOUVOLAN PÄIHDEPALVELUT

Kouvolan päihdepalveluissa voidaan erottaa omiksi kokonaisuuksikseen ehkäisevä päihdetyö, peruspalveluiden päihdetyö sekä päihdetyön erityispalvelut.

### Kuva 1. Päihdepalvelurakenne



Kouvolan päihdetyössä noudatetaan Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kanssa yhteistyössä luotua päihdepalvelujen hoitoketjua, jonka tavoitteena on lisätä edellytyksiä tunnistaa päihdeongelma, tunnistaa liitännäissairaudet ja sosiaaliset ongelmat sekä madaltaa kynnystä puuttua päihdeongelmiin. Tavoitteisiin kuuluu myös yhtenäistää hoidon porrastus (Kymenlaakson sairaanhoitopiiri 2007).

### 3.1. Ehkäisevä päihdetyö

**Ehkäisevä päihdetyö** on laaja-alaista ja poikkihallinnollista yhteistyötä päihteettömyyden edistämiseksi sekä alkoholin, huumeiden ja tupakan tuomien haittojen vähentämiseksi. Kouvolassa ehkäisevää päihdetyötä tehdään kaupungin kaikkien toimialojen, seurakunnan ja kolmannen sektorin moniammatillisena virkamiesyhteistyönä.

Nuorisopalveluissa ehkäisevä päihdetyö ja erikoisnuorisotyö keskittyvät **Motiimiin**. Se tuottaa kohdennettuja palveluja lapsille, nuorille ja heidän sosiaalisille verkostoilleen, pyrkien vahvistamaan yksilöllistä kykyä kasvaa ja kehittyä. Motiimin työntekijät tekevät nuoriin suuntautuvaa ehkäisevää työtä kouluaikana (mm. päihdekasvatusopitunnit, päihdeputket, pienryhmät, yksilöohjaus) sekä vapaa-ajalla (mm. asiakastyö, nettinuorisotyö, ensikertalaistoiminta, tukipiste, leiritoiminta, nuorten tapahtumat). Motiimi tukee myös vanhemmuutta (mm. asiakastyö, vanhempainillat, vanhempainryhmät). Ehkäisevän päihdetyön työntekijät toimivat päihdeyhdyshenkilöinä Kouvolassa alle 18-vuotiaiden osalta. Työhön kuuluu ehkäisevän päihdetyön palvelujen koordinaatio, suunnittelu, kehittäminen ja toteuttaminen.

Terveyspalvelujen **terveyden edistämisen yksikössä** työskentely on tietoista toimivarojen kohdentamista terveyteen, vaikuttamista terveyden taustatekijöihin ja ammattiosaamiseen perustuvaa asiakastyötä. Sen ehkäisevä päihdetyö sisältyy yksikössä vuosittain tehtävään toimintasuunnitelmaan, missä huomioidaan eri-ikäiset kuntalaiset. Yksikkö osallistuu koululaisille ja varusmiehille suunnattuihin päihdekasvatustapahtumiin, järjestää tupakasta vieroituskursseja ja antaa tietoa ikäihmisille mm. alkoholin ja lääkkeiden yhteisvaikutuksesta.

Vanhusten palvelujen **hyvinvointipalvelujen palveluyksikkö** koostuu ehkäisevistä ja varhaisen tuen ja puuttumisen palveluista. Kaikissa palveluissa on pyritty ottamaan huomioon päihteiden riskikäyttö ja sen tunnistaminen. Senioriterveysneuvonnassa asiakkaan kokonaisvaltaisessa haastattelussa samoin kuin ennalta ehkäisevillä kotikäynneillä (80 vuotta täyttäneille) ja palveluntarpeen arviointikäynneillä päihteiden käytöstä kysytään ja riskikäyttö otetaan puheeksi. Ennalta ehkäisevät kotikäynnit muuttuvat jatkossa hyvinvointia edistäviksi kotikäynneiksi, jotta varhaisen puuttumisen lisäksi voidaan tarjota varhaista tukea niille asiakkaille, joilla on päihteiden käytön ongelmia. Seniori-infossa ikäasemalla annetaan sekä puhelimitse että paikan päällä neuvoja ja ohjausta myös päihteiden käyttöön liittyen ja ohjataan palvelujen käyttöön tarpeen mukaisesti.

Gerontologinen sosiaalityö pyrkii olemaan vanhustenhuollon henkilöstön tukena ja konsultaatioapuna esimerkiksi kotihoidon henkilöstölle käymällä säännöllisesti kotihoidon tiimeissä ja pyrkimällä saamaan esiin muun muassa asiakkaiden päihteiden käyttöä ja sen mukanaan tuomia ongelmia jo varhaisessa vaiheessa. Psykososiaalisen tuen kerhoilla, hyvän olon kerhoilla pyritään tukemaan henkilöitä, joilla on yksinäisyydestä, masennuksesta, sosiaalisten suhteiden ongelmista ja niihin liittyen esimerkiksi päihteiden käytöstä tai itsemurharisikistä johtuen tarvetta erityiseen tukeen kodin ulkopuolella. Myös muistipoliklinikalla päihteiden käyttö otetaan esille ja uutena

ammattiryhmänä muistikoordinaattorit kotikäynneillään voivat tukea asiakkaita ja heidän läheisiään päihteiden käyttöön liittyvissä ongelmissa jo varhaisessa vaiheessa.

**Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus Startin** ydinajatus on tapaturmien (sisältää pahoinpitelyt ja itsensä vahingoittamiset) jatkuva tilastointi ja seuranta ja tiedon hyväksikäyttö tapaturmien ehkäisyyn. Tapaturmia ja niiden alkoholiehtoisuutta potilaiden promillet mittaamalla seurataan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon päivystyksissä potilastietojärjestelmään luodun tapaturmatietopohjan avulla. Internetissä toimiva, Start-keskuksessa kehitetty TAPE-ohjelma puolestaan on käytössä Kouvolan päiväkoteissa, peruskouluissa, lukioissa, sairaaloiden ja terveyskeskusten osastohoidossa sekä vanhusten ja muiden erityisryhmien koti-, avo- ja laitoshoidossa. Yksi seurattavista tapaturmaan liittyvistä tekijöistä vanhusten ja muiden erityisryhmien koti-, avo- ja laitoshoidossa on alkoholi. Tietoa hyödynnetään riskiryhmien tunnistamiseen, ehkäisyinterventioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen, riskikäyttäytymisen, kuten alkoholinkäytön ja väkivallan seurantaan, vamma-suojainten käytön seurantaan, hoitokäytäntöjen ja hoitoketjujen seurantaan, terveysseurantaan ja terveyden edistämiseen sekä tutkimukseen.

Kouvolan kaupungin **työterveyshuolto** tuottaa lakisääteisiä tai kokonaisvaltaisia työterveyshuollon palveluita alueen yrityksille. Työterveyshuolto osallistuu yritysten päihdeohjelmien valmisteluun asiantuntijana. Terveystarkastuksissa kartoitetaan aina työntekijän alkoholinkäyttötottumukset, tehdään mini-interventioita sekä tarvittaessa hoitoonohjauksia avohuoltoon tai päihdehuollon laitoksiin. Hoidon toteutumisen seuranta tapahtuu työterveyshuollossa yhteistyössä yrityksen kanssa.

Ennalta ehkäisevää työtä tekevät osana omaa työtään myös opetus-, nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut, seurakunnat ja lukuisat vapaa-aikaan liittyvät järjestöt.

### 3.2. Peruspalveluiden päihdetyö

Päihdehuoltolain mukaisista palveluista vastaa perusturvapalvelujen palvelusektorilla aikuissosiaalipalvelut ja lapsiperhepalvelut. **Aikuissosiaalityön** tavoitteena on asiakkaiden oman elämänhallinnan tukeminen ja elinolosuhteisiin vaikuttaminen siten, että perusedellytykset päihdeongelmasta selviytymiselle ovat olemassa. Sosiaalityön tehtävänä on motivoiminen päihteiden käytön vähentämiseen ja lopettamiseen, päihdeongelmien varhainen havaitseminen ja ongelmiin puuttuminen sekä palveluohjaus. Päävastuu päihdehuollon sosiaalityöstä on aikuissosiaalityössä ja sosiaalisen kuntoutuksen sosiaalityössä. Sosiaalityötä tehdään myös vammais- ja vanhusten palveluissa, lapsiperhepalveluissa, terveyspalveluissa ja koulutoimissa.

**Sosiaalisen kuntoutuksen** palveluyksikön johtava sosiaalityöntekijä vastaa päihdepalvelujen koordinoinnista ja kehittämisestä sekä laitospalveluiden järjestämisestä koko kaupungin alueella. Kuntouttavia palveluja ovat työvoiman palvelukeskus, kuntouttava työtoiminta ja muu työ- ja päivätoiminta. Niiden avulla pyritään asiakkaan kokonaisvaltaisen elämänhallinnan saavuttamiseen. Kuntouttavia palveluja järjestetään sekä omana tuotantona että ostopalveluina.

**Lastensuojelun** tarkoituksena on turvata lapsen terveys ja kehitys, jos ne vaarantuvat kasvuolosuhteiden tai lapsen oman käyttäytymisen takia. Vanhempien tai lapsen oma päihteidenkäyttö on usein lastensuojelun tarpeen syynä. Lastensuojelu selvittää lapsen ja perheen tuen tarpeen. Lapselle voidaan järjestää avohuollon tukitoimia, esim. perhetyötä tai tukihenkilö. Vanhemmat ohjataan tarvittaessa päihdehoitoon. Lastensuojelu tekee päihdehoitopaikan kanssa yhteistyötä. Mikäli avohuollon tukitoimet eivät ole riittäviä, voidaan lapsi ottaa huostaan ja sijoittaa sijaishuoltoon.

Lastensuojelu työskentelee verkostona perheen, lapsen kehitysympäristöjen ja muiden hoitotahojen kanssa.

**Kasvatus- ja perheneuvonnan** tehtävänä on tukea ja edistää lasten ja perheiden myönteistä kehitystä järjestämällä ohjausta, neuvontaa ja muuta asiantuntija-apua ihmissuhteisiin, perhe-elämään ja lasten kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä sekä tutkimusta ja hoitoa lasten kasvatukseen ja perhe-elämään liittyvissä ongelmissa. Perheneuvola tarjoaa myös perheasioiden sovittelua. Asiakastyössä kiinnitetään huomiota vanhempien ja nuorten mahdolliseen päihteidenkäyttöön ja sen vaikutuksiin parisuhteeseen, perhe-elämään sekä lasten ja nuorten kehitykseen.

**Perusterveydenhuollon** palveluja päihdetyössä ovat päihdeongelmien tunnistaminen, varhainen puuttuminen ja mini-interventio (kaikilla terveysasemilla, kaikissa vastaanottotilanteissa myös vuodeosastoilla). Kaikki tuoreen tapaturman (mukaan lukien pahoinpitelyt ja itsensä vahingoittamiset) vuoksi hoitoon tulevat potilaat puhallutetaan rutiinisti alkometrillä päihtymistilan selvittämiseksi. Terveysasemilla tarjotaan akuutteja palveluja (alkoholikatkaisuhoitoon ohjaaminen, päihteisiin liittyvien tapaturmien hoitaminen sekä sairaudet ja tartuntataudit), päihdehuollon erityispalvelujen tarpeen arviointia, motivointia, päihtyneenä ajaneiden ajokorttiarvioita ja päihdehoitoon ohjausta. Työterveyshuolto omalta osaltaan suorittaa hoitoon ohjausta ja osallistuu päihdekoulutuksiin. Terveysasemat osallistuvat yhteistyössä A-klinikkatoimen kanssa korvaushoitojen antoon ja seurantaan.

**Äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan** tavoitteena on lapsen ja koko perheen terveys ja hyvinvointi. Neuvolatyön perustoimintaa ovat määräaikaistarkastukset, ohjaus, tuki ja neuvonta. Määräaikaistarkastuksissa kartoitetaan säännöllisesti päihteiden käyttöä koko perheen osalta esimerkiksi haastattelemalla ja tekemällä AUDIT-testejä. Tarvittaessa asiakkaita ohjataan jatkohoitoon äitiyspoliklinikalle tai A-klinikkatoimeen. Neuvolatoiminta saavuttaa lähes kaikki lasta odottavat ja alle kouluikäisen lapsen perheet. Kouvolan neuvoloissa työskentelee myös perhetyöntekijöitä, jotka toimivat äitiys- ja lastenneuvoloiden terveydenhoitajien työpareina. Ennaltaehkäisevä perhetyöntekijä tukee perhettä mm. perheen omien voimavarojen vahvistamisessa, arkielämän hallinnassa sekä muutos- ja kriisitilanteissa.

**Varhaiskasvatuksen** päihdetyö on lapsen hyvinvoinnin turvaamista sekä yhteistyötä vanhempien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Huoli vanhempien päihteiden riskikäytöstä otetaan puheeksi heti, kun varhaiskasvatuksessa on tunnistettu perheen mahdollinen päihdeongelma. Henkilöstö puhuu ja toimii lapsen edun nimissä ja antaa tietoa perheelle tarjolla olevasta avusta ja tuesta päihdeasioissa. Perheen tukitoimet aloitetaan moniammatillisesti tarvittaessa.

**Koulujen** päihdetyö on valistusta, oppilaan kohtaamista sekä yhteistyötä vanhempien, huoltajien ja viranomaisten kanssa. Valistus on informatiivista tietoa päihteiden vaikutuksista lapsen ja nuoren psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, teemoja oppiaineissa, teemapäiviä sekä yhteistyötä kaupungin nuorisotoimen kanssa. Oppilaan kohtaaminen tarkoittaa kuraattorin ja terveydenhoitajan tapaamisia sekä opettajien käymiä keskusteluja oppilaiden kanssa. Joillakin yläkouluilla on myös tukea antavia työntekijöitä. Yhteistyö huoltajien ja vanhempien kanssa toteutuu vanhempainilloissa ja koulukohtaisissa sopimuksissa vanhempien välisestä yhteistyöstä. Yhteistyötä tehdään myös lastensuojeluviranomaisten ja poliisin kanssa. Opiskeluterveydenhuollossa selvitetään opiskelijan päihteidenkäyttö, annetaan mini-interventiota ja kutsutaan tarvittaessa seurantakäynneille.

### 3.3. Päihdetyön erityispalvelut

Kouvolalla on päihdepalveluiden tuottamisesta kumppanuussopimus A-klinikkasäätiön kanssa. Kouvola on myös mukana sekä Itä-Suomen että Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymissä. Kouvolalaiset voivat erityistapauksissa käyttää myös muita päihdepalveluiden tuottajia.

A-klinikkasäätiön Kouvolan A-klinikkatoimessa on viisi palveluyksikköä, kolme A-klinikkaa ja kaksi laitoshoitoyksikköä. A-klinikkatoimen palvelut perustuvat sosiaalityön, hoitotyön ja lääketieteen osaamiseen. **A-klinikat Kouvolassa, Kuusankoskella ja Myllykoskella** ovat polikliinisia avohoitopaikkoja, joissa hoidetaan vapaaehtoisesti hoitoon hakeutuvia tai hoitoon ohjattuja päihderiippuvaisia ja heidän läheisiään. Jokaisen A-klinikan palvelutuotantoon kuuluvat myös **tukiasunnot** päihdeongelmaisille ja arkipäivän toimintaa tarjoavat **päiväkeskukset**. Kouvolan A-klinikan yhteydessä toimii myös **huumeriippuvaisten terveysneuvontapiste**. Kouvolan A-klinikkatoimen **katkaisuhoidoasema** on laitoshoidon yksikkö, jossa hoidetaan vapaaehtoisesti hoitoon hakeutuvia tai hoitoon ohjattuja päihderiippuvaisia. Katkaisuhoidoasemalla hoidetaan asiakkaita, joille A-klinikoiden avohoitopalvelut eivät ole olleet riittäviä tai tarkoituksenmukaisia. **Huumevieroitusyksikkö** on laitoshoidon yksikkö, joka tarjoaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa ympärivuorokautista huumevieroitus- ja kuntoutushoitoa täysi-ikäisille huumeriippuvaisille. Huumevieroitushoidon jälkeistä **huumehoitoa** hankitaan tarvittaessa **ostopalveluina**.

Kouvolassa ei ole nuorille suunnattuja päihdepalveluita. Ehkäisevän päihdetyön yksikkö **Motiimi** hoitaa perustehtävänsä ohella alaikäisiä päihteiden ongelmakäyttäjiä. **Nuorisopsykiatrian poliklinikka** osallistuu myös osittain alaikäisten päihteiden ongelmakäyttäjien hoitamiseen.

Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän **Tuustaipaleen kuntoutumiskeskus** ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän **Ridasjärven päihdehoitokeskus** tarjoavat päihdehuollon laitospalveluita kouvoolalaisille, joille avohuollon palvelut eivät ole katkaisuhoidonkaan jälkeen olleet riittäviä tai tarkoituksenmukaisia. Tällöin henkilön kuntoutuminen edellyttää hoitoa väliaikaisesti normaalista fyysisestä ja sosiaalisesta elinympäristöstä erossa.

Aikuispsykiatrian avopalveluihin (**psykiatrian poliklinikka**) on syytä ohjata psykoottisesta perussairaudesta (skitsofrenia, paranoia, kaksisuuntainen mielialahäiriö) kärsivät potilaat sekä sellaiset potilaat, joiden psyykkiset oireet jatkuvat päihdeongelman hallintaan saamisen jälkeenkin ja diagnoosi on epäselvä. Jos psykiatrinen sairaus on ollut jo ennen päihteiden käyttöä, tulee oireita hoitaa mieluiten samanaikaisesti. Pelkän päihderiippuvuuden hoitoon ei psykiatrian poliklinikalla ole mahdollisuutta. Uuden potilaan kohdalla kartoitetaan aina päihteiden käytön tilanne. Pidempiaikaisten potilaiden kohdalla päihdeasiat pidetään mukana keskustelussa. Päihdekäyttäytymistä kartoitetaan mm. AUDIT-testin avulla ja tarvittaessa tehdään mini-interventio. Alkoholiinkäyttöä todetaan puhallustestillä ja tarvittaessa laboratoriotestein. Päihdeasioissa tehdään yhteistyötä terveysasemien, sosiaalitoimen ja A-klinikkatoimen kanssa.

## 4. PÄIHDESTATEGIAN VISIO, ARVOT JA PAINOPISTEALUEET

### 4.1. Visio ja arvot

Päihdestrategian **visio** kuvaa päihdetyötä **osana hyvinvointityötä** ja tapaa järjestää kaupungin päihdepalvelut

**Kouvola on turvallinen kaupunki, jossa päihdehaittojen ehkäisy ja päihdetyö on osa paikallista hyvinvointityötä. Päihdepalvelut ovat kynnyksettömiä, vaikuttavia ja pohjautuvat lainsäädäntöön ja asiakkaiden tarpeisiin.**

Päihdestrategian **arvoja** ovat **asiakslähtöisyys, ihmisarvon kunnioitus, osallisuus, moniammatillisuus ja yhteisvastuullisuus.**

Asiakslähtöisyys tarkoittaa kuntalaisten mahdollisuutta jokaisessa elämänvaiheessa saada päihdetietoa, hoitoa ja ohjausta omiin tarpeisiin pohjautuen. Ihmisarvon kunnioituksen periaatteina on kuntalaisen itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, omatoimisuuden tukeminen ja luottamuksellisuus. Päihdepalvelut järjestetään siten, että kuntalaisen perus- ja ihmisoikeudet ja oikeusturva toteutuvat. Osallisuus tarkoittaa kuntalaisen osallistumista hoitoaan koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Moniammatillisuus tarkoittaa kaupungin toimialojen ja muiden toimijoiden toimintaa, jossa erilaisten tieteiden, ammattien ja näkökulmien tiedot käytetään kuntalaisten päihdepalvelujen toteuttamiseksi. Palvelut ja niiden toteuttaminen suunnitellaan yhdessä ja niitä arvioidaan myös säännöllisesti. Yhteisvastuullisuus tarkoittaa päihdepalveluiden tuottamista ehkäisevistä päihdepalveluista päihdetyön erityispalveluihin yhteistyössä ja huomioimalla kuntalaisten tarpeet elämänkaarimallin mukaisesti.

#### 4.2. Yleiset painopistealueet

Kouvolaa koskevat PYLL-indeksin tulokset, kuolinsyyrekisterin tiedot, Startkeskuksen tuottamat seurantatiedot, sairaanhoitopiirin päihdetutkimukset ja kuntalaiskyselyn tulokset osoittavat kiistattomasti, että Kouvolan perusturvan strategiassa erityishuomio on kiinnitettävä päihteiden käyttöä **ehkäisevään työhön, varhaiseen puuttumiseen sekä päihdehaittojen oleelliseen vähentämiseen.** Tutkimukset osoittavat, että niissä kunnissa, joissa PYLL-indeksin tulokset ovat huonoja, erikoissairaanhoidon kustannukset ja lasten huostaanottojen kustannukset ovat yleensä selvästi suuremmat kuin kunnissa, joissa tilanne on hyvä. On sekä inhimillisesti tavoiteltavaa että taloudellisesti kannattavaa kohdistaa päihdestrategian painopisteet niihin toimenpiteisiin, joilla kuntalaisten elinikää saadaan pidennettyä, kärsimystä vähennettyä sekä samalla kuntatalouden tilaa kohennettua. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun rajallisten resurssien kohdentamista joudutaan perustelemaan ja priorisoimaan. Kaupungin **kaikkien toimialojen tulee sitoutua päihdestrategian toteuttamiseen** ja suunnitella siihen liittyvät, omat toimenpiteensä sen tavoitteiden mukaisesti.

**Ehkäisevän päihdetyön** tavoitteena on edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia vaikuttamalla päihteiden kysyntään, saatavuuteen ja tarjontaan sekä haittojen vähentämiseen. Päihdepalvelujen **palvelurakennetta uudistetaan** kiinnittämällä **pääpaino ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja peruspalvelujen vahvistamiseen.** Päihdepalvelujen yhteistyörakennetta selkiytetään laatimalla **ehkäisevän päihdetyön suunnitelma** ja nimeämällä **ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöt.** Rakenteellista ehkäisevää työtä toteutetaan perustamalla **ns. jakelutyöryhmä,** joka aloittaa yhteistyön ravintoloiden ja muiden vähittäismyyjien, taksien, vartiointiliikkeiden, poliisin sekä muiden vastaavien tahojen kanssa päihdehaittojen vähentämiseksi. Kaupunki huolehtii siitä, että sen tukemissa tai järjestämissä tilaisuuksissa huomioidaan päihdestrategian mukaiset tavoitteet.

**Peruspalvelujen päihdetyössä** keskeistä on kokonaisvaltainen asiakkaan hoitotarpeisiin vastaaminen. Siihen liittyy päihteidenkäytön rohkea puheeksiotto, ongelmallisen päihteidenkäytön tunnistaminen, varhainen puuttuminen, päihdepalveluista tiedottaminen ja tarvittaessa hoitoonohjaus. **Päihdetyö on osa sosiaali- ja terveydenhuollon perustehtävää.** Henkilökunnan **päihdetietoutta ja menetelmien osaamista lisätään koulutuksella. Palvelurakenne ja -prosessit** uudistetaan siten, että ne **tukevat kotona asumista, kuntoutumista ja omaa vastuunottoa sekä estävät päihdeongelmien kasautumista.**

Asiakkaan kuntoutumista ja yhteisöön kiinnittymistä tuetaan **asiakkaan omista lähtökohdista käsin ja hänen osallisuuttaan vahvistaen**. Erityisesti kiinnitetään huomiota **lapsiperheiden, nuorten aikuisten ja ikäihmisten** päihdepalvelujen tarpeisiin vastaamiseen. Kuntouttavan päivä- ja työtoiminnan eri muotoja käytetään tarvittaessa aktiivi-ikäisten päihdetyön tukena.

**Päihdetyön erityispalveluja** käytetään silloin, kun ehkäisevän ja peruspalveluiden päihdetyön menetelmät eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia. **Erityispalvelujen käyttö on lyhytkestoista ja asiakas ohjataan takaisin peruspalvelujen piiriin heti kun kuntoutuminen sen mahdollistaa.**

**Kaupungin niukkeneva talous huomioidaan lisäämällä palvelujen tuottavuutta ja vaikuttavuutta**, muuttamalla päivystys- ja asumispalvelujen rakennetta nykyistä kustannustehokkaammaksi, käyttämällä edullisimpia, vaikuttaviksi todettuja palveluja sekä seuraamalla ja arvioimalla jatkuvasti palvelujen laatua, kohdentuvuutta ja kustannusvaikuttavuutta.

### 4.3. Lasten ja nuorten palvelujen painopistealueet

Kouvolalaisella nuorella asiakkaalla ja hänen perheellään on oikeus saada ehkäisevän päihdetyön, peruspalveluiden sekä päihdetyön erityispalveluiden palveluja omassa elinpiirissään.

**Ehkäisevän päihdetyön** tavoitteena lasten ja nuoren palveluissa on alaikäisten **päihteidenkäytön** merkittävä **vähentäminen ja kokeiluiän nostaminen**. Tähän pyritään kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän päihdetyön avulla. Näitä ovat mm. ensikerhalaistoiminta, tukipiste, katupäivystykset ja päihdeputket. Päihteiden käytön merkittävään vähentämiseen pyritään myös koulujen psykososiaalisen ja kouluterveydenhuollon palveluiden lisäämisellä ja tehostamisella yhteistyössä kotien kanssa.

**Päihdetyön peruspalvelut vastaavat asiakkaiden hoitotarpeisiin kokonaisvaltaisesti** lasten ja nuorten palveluissa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollon että sivistystoimen palveluissa. **Työntekijöiden tietoa lisätään** varhaisesta puuttumisesta, lastensuojelusta, päihdepalveluista ja hoitoonohjauspoluista **laatimalla selkeä palvelukartta ja hoitoonohjauspolku** yhteistyönä eri toimijoiden kesken. Kaupungin rakenneuudistuksen seurauksena koulujen psykososiaalinen työ ja kouluterveydenhuolto ovat heikentyneet olennaisesti. **Vahvistetaan koulujen psykososiaalista työtä** psykiatristen sairaanhoitajien, kuntoutusohjaajien tai koulukuraattorien avulla. Lasten ja nuorten päihteiden käyttöä hillitään ja vaikutetaan kulutustrendeihin myös rutiinipuhalluksilla terveydenhuollon alkoholiehtoisissa tilanteissa. Varataan **kotihoidon palveluita myös lapsiperheille**.

**Päihdetyön erityispalvelut** hoitavat ja kuntouttavat kuntalaisia siinä vaiheessa, kun ehkäisevän päihdetyön ja peruspalveluiden päihdetyön menetelmät eivät ole enää riittäviä tai tarkoituksenmukaisia. Kouvolasta puuttuvat nuorten päihdetyöhön kohdennetut päihdetyön erityispalvelut. Ehkäisevän päihdetyön yksikkö Motiimi on työllistynyt liikaa päihdetyön erityispalveluiden tuottajana. **Perustetaan nuorisosasema tai varataan työntekijä** nuorten kanssa tehtävään **erityispalveluun**.

## Lasten ja nuorten palveluiden painopistealueet

Kouvolan kaupunki strategia	Kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet	Vastuutaho	Mittarit	Aikataulu
Terveet ja hyvinvoivat ihmiset	Alaikäisten päihdekäytön merkittävä väheneminen ja kokeiluiän nostaminen	Kouluissa ja oppilaitoksissa vuosittain tehtävä päihdetyö. Motiimi: Ensikertalais-toiminta, tukipiste, katupäivystys, päihde-putket. Koulujen psykososiaalisen ja kouluterveydenhuollon ja lapsiperheiden kotihoidon palvelujen lisääminen / tehostaminen	Motiimi, Oppilashuolto, kouluterveydenhuolto, opiskeluterveydenhuolto, esimiestahot	Koululaiskyselyt. Alaikäisistä päihtyneistä tehtyjen Is-ilmoitusten määrä, poliisin tilastot, terveydenhoitajien kyselyt 8. -luokkalaisilta Start-keskuksen seurannat	2009-2011
	Päihdekäytön hillitseminen ja trendeihin vaikuttaminen	Lasten ja nuorten alkoholikäytön trendien seuranta ruutiinipuhallutuksilla	Start-keskus	Alkoholiehtoisissa tapauksissa mitatut promillet, puhallutusten määrä ja kattavuus	2009-2011
Vetovoimainen työnantaja ja uudistumiskykyinen henkilöstö	Työntekijöillä on tieto ja käytänteet varhaisesta puuttumisesta, lastensuojelusta päihdepalveluista ja hoitoonohjauspolusta	Selkeä palvelukartta ja hoitoonohjauspolun laatiminen yhteistyössä	Palvelujohtajat ja toimintayksiköiden esimiehet	Palvelukartta ja hoitoonohjauspolku laadittu / ei laadittu	2009-2011
Kehittyvät palvelut	Nuorella asiakkaalla ja hänen perheellään on oikeus saada päihdetyön erityispalveluja omassa elinpiirissään	Nuorisoaseman perustaminen tai työntekijän varaaminen nuorten kanssa tehtävään päihdetyöhön. Toimintatavoista ja työnjaosta sopiminen yhdessä. Interventiot päivystysasiakkaille	Perusturvalautakunta, palvelujohtajat, tilaajapäällikkö, Start-keskus, liikunta- ja nuorisolautakunta	Palvelujen perustaminen: toteutunut /ei toteutunut. Toimintavoista sopiminen: toteutunut/ ei toteutunut Interventioiden määrät	2009-2011

### 4.4. Aikuisten palvelujen painopistealueet

Aikuisten palveluissa **ehkäisevä työ** on olennainen osa päihdetyötä. Ehkäisevällä työllä pyritään vaikuttamaan erityisesti **lapsiperheiden vanhempien ja nuorten aikuisten** päihdekäyttöön ja elämäntapoihin.

Aikuisväestön tulee saada tarvitsemansa kohtaaminen, kokonaisvaltainen apu ja tarvittaessa ohjaus päihdehuollon palveluihin peruspalveluista. Päihdekäyttö tulee havaita riittävän varhain ja päihdepalveluihin pääsyn tulee olla joustavaa. Lyhyistä alkoholin käytön ja tapaturmien vähentämiseen tähtäävistä interventioista on tutkimusten mukaan hyötyä (Gentilelle ym. 1999). Interventiot toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Peruspalveluissa lisätään **päihdetietoutta, henkilöstön osaamista ja otetaan käyttöön varhaiseen puuttumiseen, puheeksiottoon sekä verkostoituneeseen työotteeseen soveltuvia asiakastyön menetelmiä.** Erityispalveluihin

ohjaamiseen ja erityispalvelujen jälkeisen hoidon jatkumiseen luodaan palvelu- ja hoitonojauksmallit sekä yhteiset toimintakäytännöt.

Päihteitten liikkäyttöön liittyvän syrjäytymisen ja asunnottomuuden ehkäisemiseksi ja peruspalvelujen vahvistamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan **kuntouttava asu-misyksikkö**, jonka tavoitteena on asiakkaiden elämähallinnan ja itsenäisen suorittumisen tukeminen.

Tutkimusten mukaan pahoinpitelyjen ja tapaturmien vuoksi sairaalahoitoon joutuneiden potilaiden väkivaltaa ja rikollisuutta on pystytty vähentämään interventioilla (Cooper ym. 2006). Nykyisestä palvelujärjestelmästä puuttuvat sekä hoitonojauksmallit että jatkohoitopaikat. Perusturvapalveluissa suunnitellaan ja toteutetaan **yhteis-päivystys- ja kriisikeskus sekä toimivat interventio- ja hoitonojauksmallit päi-vystysasiakkaille**. A-klinikkatoimen ja perusturvan toimialan yhteistyönä suunnitellaan ja toteutetaan **selviämisasema** jatkohoidon turvaamiseksi. Päihdeasiakkaiden asumisen tukea vahvistetaan lisäämällä asumisen ohjausta, mikä edesauttaa myös syrjäytymisen ehkäisemistä.

Päihdetyön erityispalveluita kehitetään yhteistyössä peruspalvelujen kanssa. Katkaisuhoitossa siirretään **painopistettä avokatkaisuun** A-klinikkatoimen ja terveydenhuollon yhteistyönä. Päihdehuollon **laitoshoidossa** tavoitteena on **kuntouttava ja kustannustehokas hoito**.

**Kattava palveluverkko** aikuisväestön tarpeisiin toteutetaan perus- ja erityispalvelujen, seurakuntayhtymän päihdetyön ja kolmannen sektorin yhteistyönä.

## Aikuisten palvelujen painopistealueet

Kouvolan kaupungin strategiset päämäärät	Kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet	Vastuutaho	Mittarit	Aikataulu
Terveet ja hyvinvoivat ihmiset	Riittävän tiedon tuottaminen päih-teistä ja päih-teiden haitoista	Ehkäisevän päih-detyön suunnitel-man laatiminen	Toimialat/ palvelu-johtajat/ ehkäise-vän työn yh-dyshenkilöt	Toteutunut/ei	2010–2011
	Aikuisväestön alkoholinkäytön trendien seuranta	Tapaturmapotilaiden alkoholiseu-ranta päivystyk-sessä rutiinipuhal-luksin	Start-keskus	Alkometripuhallu-tus alkoholiehtoi-sissa tapauksissa mitatut promillet, puhallusten katta-vuus	2009–2011
	Lapsiperheiden vanhempien ja nuorten aikuisten päihdekäyttäyty-miseen ja elämän-tapoihin vaikutta-minen	Aikuispalveluissa otetaan huomioon asiakkaan huol-lossa olevan lap-sen hoidon ja tuen tarve	Perusturvapalve-lut/ terveydenhuol-to/ aikuissosiaali-palvelut/ lapsiper-hepalvelut/ päih-deyhdyshenkilöt	Palvelu-, hoito-, kuntoutussuunni-telmien seuranta	2010–2011
		Aikuispalveluiden ja lastensuojelun yhteistyön kehittäminen	Aikuissosiaalipal-velut/ terveyden-huolto / lapsiper-hepalvelut/ palve-lujohtajat/ päih-deyhdyshenki-löt/johtava sosiaa-lityöntekijä	Toteutunut/ei	2010–2011
		Raskaana olevien naisten hoitoonoh-jauksen ja päihde-kuntoutuksen varmistaminen	Aikuissosiaalipal-velut/ lapsiperhe-palvelut/ tervey-denhoito/johtava sosiaalilityönteki-jä/A-klinikkatoimi	Toteutunut/ei	2010–2011
	Nuorten tuetun asumisen kehittä-minen Päihdekuntoutuji-en asumisen tuen lisääminen	Perusturvalauta-kunta/ perusturva-palvelujen johto-kunta/ tilaajapääl-liköt/ aikuissosiaa-lipalvelujen ja lapsiperhepalvelu-jen palvelualue/ palvelujohtajat	Toteutunut/ei	2009–2011	
	Asiakaslähtöisten ja suunnitelmallisten päihdehuollon palvelujen kehittäminen	Palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunni-telmien laatiminen yhdessä asiakkai-den kanssa	Aikuissosiaalipal-velut/ palvelujohta-jat	Palvelusuunnitel-mien suhteellinen osuus Asiakaspalautte	2009–2011
Vetovoimainen työnantaja ja uudistumiskykyinen henkilöstö	Henkilöstön ammatillisen valmiu-den lisääminen päih-teiden käytön tunnistamisessa ja puhekeksiotossa sekä palveluohja-uksessa	Päihdeosaami-seen liittyvän kou-lutuksen ja työn-ohjauksen järjes-täminen asiakas-työtä tekeville	Toimialat/ palvelu-johtajat	Päihdetyön koulu-tusseuranta	2009–2011
		Uusien asiakas-työmenetelmien käyttöönotto	Toimialat/palvelu-johtajat	Käyttöön otetut asiakastyömenetelmät	2010–2011

<b>Kouvolan kaupungin strategiset päämäärät</b>	<b>Kriittinen menestystekijä</b>	<b>Toimenpiteet</b>	<b>Vastuutaho</b>	<b>Mittarit</b>	<b>Aika- taulu</b>
Toimivat, innovatiiviset ja kehittyvät palvelut	Peruspalvelujen päihdetietouden lisääminen	Päihteet, päihneiden käyttö ja siihen puuttuminen otetaan osaksi peruspalvelujen asiakastyötä läpäisyperiaatteella	Toimialat/ palvelujohtajat ja palvelupäälliköt	Päihdetyö osana peruspalvelua toteutunut/Ei	2010–2011
	Peruspalvelujen päihdetyön toimivuuden kehittäminen ja palveluverkon monipuolistaminen	Päihdeyhdyshenkilöiden nimeäminen peruspalveluihin	Toimialat, palvelujohtajat	Päihdeyhdyshenkilöt nimetty/Ei	2010
		Palvelu- ja hoitotoimintaprosessien kuvaaminen Uusien toimintamallien interventioiden ja toimintakäytäntöjen laatiminen	Toimialat/ palvelujohtajat Start-keskus	Kuvatut palvelu- ja hoitotoimintaprosessit Laaditut toimintamallit/ interventiot Laaditut toimintakäytännöt Toteutunut/Ei	2010–2011
	Erityisryhmien asumisyksikön suunnittelu ja toteuttaminen	Perusturvalautakunta/ sosiaalipalvelujen tilaajapäällikkö/ sosiaalisen kuntoutuksen palveluyksikkö A-klinikkatoimi/ perusturvalautakunta	Toteutunut/Ei	2009–2011	
	Kriisi- ja selviämisaseman suunnittelu ja toteuttaminen	Perusturvalautakunta/ perusturvapalvelujen johtokunta/ tilaajapäälliköt/ palvelujohtajat	Toteutunut/Ei	2009–2011	
	Katkaisuhoidon painopisteen siirtäminen avohoittoon	A-klinikkatoimi/ terveydenhuolto	Avokatkaisujen määrä/ Laitoskatkaisujen määrä	2010–2011	
	Laitoshoidossa käytetään kuntouttavia ja kustannusvaikuttavia palveluja	Johtava sosiaalityöntekijä/ aikuis-sosiaalityön palveluyksikkö/A-klinikkatoimi	Laitoshoidon kustannukset/asiakas Uusintahoitajaksot/vuosi	2009–2011	
	Kattavan palveluverkon muodostaminen yhteistyössä seurakuntayhtymän ja kolmannen sektorin kanssa	Toimialat/A-klinikkatoimi seurakuntayhtymä/kolmannen sektorin palveluntuottajat	Asiakaspalaute	2010–2011	

#### 4.5. Vanhusten palvelujen painopistealueet

Ikääntyvän väestön päihteidenkäyttö on kasvanut viime vuosina. Vanhusten ehkäisevään päihdetyöhön on kiinnitettävä huomiota erityisesti elämän kriisivaiheissa, kuten eläkkeelle jääminen, sairastuminen tai puolison menettäminen.

**Ehkäisevässä päihdetyössä** lisätään tietoa ikääntymisen, lääkkeiden ja päihteiden vaikutuksista toimintakykyyn. Hyvinvointipalvelujen johtama **hyvinvointiverkosto laatii vuosittain päihdetiedotussuunnitelman**, jossa määritellään ikääntyneiden päihdetietoisuuden lisäämisen tavat, tiedotustilaisuudet, lehtiartikkelit ja tarvittavat esitteet. **Koulutuksella varmistetaan**, että työntekijät eri palveluissa tietävät ikääntymisen, lääkkeiden ja päihteiden vaikutukset toimintakykyyn. Työntekijät tietävät päihteidenkäytöltä suojaavat tekijät ja osaavat tunnistaa päihteidenkäytön riskitekijöitä. Tiedottaminen päihteidenkäytön vaikutuksista ja **puheeksiotto** kuuluvat kaikille vanhusten kanssa toimiville. Keskustelu päihteiden käytöstä on sisäänrakennettu **peruslomakkeistoon** eikä sitä eroteta asiakkaan kokonaistilanteesta.

**Peruspalveluissa** työntekijöillä on aikaa kohdata ikäihminen ja palvelutarpeeseen vastataan asiantuntevasti ja yksilöllisesti. Yksiköiden vastuu ja mahdollisuudet toimia päihdeasioissa määritellään. **Hoitopolut, hoitoon ohjaus ja konsultointi** määritellään yksikkökohtaisesti ja ovat kaikkien tiedossa ja osana käytännön työtä. Päihdeasioiden dokumentointimalli suunnitellaan yhteistyöllä. Päihdeasioihin on mahdollista saada **työnohjausta**. Henkilöstön osaamista lisätään myös **koulutuksella** yhteistyössä päihdetyön erityispalveluiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään vanhusten kaatumistapaturmiin ja alkoholin osuuteen niissä. Samalla **vaikutetaan vanhusväestön alkoholinkäytön trendeihin** puhalluttamalla tapaturmapotilaat terveydenhuollon alkoholiehtoisissa tilanteissa. Kouvolaalaiset **päihdedementikot** ovat **lisääntyneet** selvästi. Heille **varataan riittävä määrä paikkoja vanhusten palvelujen asumispalveluyksiköistä**.

**Päihdehuollon erityispalveluissa** ikääntyvällä asiakkaalla ja hänen läheisillään on oikeus saada tietoa päihdepalveluista ja oikeus saada päihdehoitoa. Ikääntyneiden **päihdepalvelujen tarve kartoitetaan säännöllisesti ja suunnitelmallisesti**. Erityispalveluissa otetaan käyttöön **ikäntyville ja heidän läheisilleen soveltuvia hoitokäytäntöjä** ja niitä kehitetään tarpeita vastaavasti.

## Vanhusten palveluiden painopistealueet

Kouvolan kaupunki strategia	Kriittinen menestystekijä	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit	Aika- taulu
Terveet ja hyvinvoivat ihmiset	Kouvolalaisten tieto ikääntymisen, lääkkeiden, ja päihteiden vaikutuksista toimintakykyyn	Tiedottaminen eritilaisuuksissa ja palvelujen yhteydessä. Tiedotussuunnitelman laatiminen. Päihdetiedon lisääminen kaupungin nettisivuille	Vanhusten palveluiden hyvinvointipalveluyksikkö	Tiedottamisen määrät Tiedotussuunnitelma: laadittu / ei laadittu Päihdetietoa nettisivuilla: kyllä/ei	2009–2011
	Vanhusväestön alkoholinkäytön trendeihin vaikuttaminen	Tapaturmapotilaiden alkoholiseuranta päivystyksessä rutiinipuhallutuksin	Start-keskus	Alkoholiehtoisissa tapauksissa mitatut promillet ja alkoholipuhallutusten määrä ja kattavuus	2010–2011
Vetovoimainen työnantaja ja uudistumiskykyinen henkilöstö	Henkilöstön osaamisen ja tiedon lisääminen ikääntymisen, lääkkeiden ja päihteiden yhteisvaikutuksista sekä alkoholin käytöltä suojaavista tekijöistä ja riskitekijöistä	Järjestetään koulutusta yhteistyössä päihdetyön erityispalveluiden kanssa. Määritellään hoitopolut ja konsultaatiokäytännöt. Mahdollistetaan työnohjaus päihdeasioissa	Palvelujohtajat	Koulutuksiin osallistuminen. Hoitopolut, konsultaatiokäytännöt: määritelty / ei määritelty Työohjausten määrät	2009–2011
		Vanhusten kaatumistapaturmien (alkoholin osuus) asiantuntijatyöryhmän työ: Suunnitellaan ja toteutetaan vanhusten kaatumistapaturmia ehkäisevät toimenpiteet.	Start-keskus	Vanhusten koti-, avo- ja laitoshoidon henkilöstön osallistuminen TAPE-ohjelmaan Alkoholiehtoisien tapaturmien määrä vanhusten koti-avo- ja laitoshoidossa	2009–2011
Kehittyvät palvelut	Ikääntyneiden päihdepalveluiden kehittäminen	Ikääntyneiden päihdepalvelujen tarve kartoitetaan säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Kehitetään ja otetaan käyttöön ikääntyneille ja heidän läheisilleen soveltuvia hoitokäytäntöjä.	Palvelujohtajat, A-klinikkatoimi Start-keskus	Tarvekartoitus: määrä, hoitokäytäntöjen kehittämisen määrät	2009–2011
	Ikääntyvien päihdedementikkojen asumispalveluiden kehittäminen	Varataan vanhusten palveluista riittävä määrä asumispalveluja päihdedementikoille	Palvelujohtajat, vanhusten palvelujen aikuissosiaalityö, palvelujohtajat, tilaajapäälliköt	Varattujen paikkojen määrä	2009–2011

## 5. SEURANTA

Päihdestrategian toteuttamisen seurannasta vastaavat omalta osaltaan moniammatillinen päihdetyöryhmä, päihdetyön yhdyshenkilöt sekä toimialat osana omaa toimintaansa.

Moniammatillinen päihdetyöryhmä, jonka perusturvalautakunta asettaa sen jälkeen, kun päihdestrategia on hyväksytty kaupunginhallituksessa ja –valtuustossa, laatii vuosittain huhtikuun loppuun mennessä raportin päihdestrategian toteutumisesta sekä tekee toukokuun loppuun mennessä tarvittavat esitykset toimialoille huomioitavaksi seuraavien vuosien talousarvioissa ja –suunnitelmissa. Moniammatillinen päihdetyöryhmä myös valvoo, että eri toimialoille nimitetään päihdetyön yhdyshenkilöt, jotka verkostoituvat keskenään ja kokoontuvat säännöllisesti.

Päihdetyön yhdyshenkilöt koordinoivat sekä seuraavat moniammatillisen päihdetyön toteutumista ja raportoivat siitä moniammatilliselle päihdetyöryhmälle.

Toimialat raportoivat päihdestrategian toimenpiteiden toteutumista osavuosisikatsausten yhteydessä sekä vuosittaisessa hyvinvointikertomuksessa.

Moniammatillinen työryhmä seuraa ja arvioi yleisen tietouden ja asenneilmapiirin kehittymistä joka toinen vuosi kansalaisille suunnatulla nettikyselyllä. Seurannassa ja arvioinnissa tehdään yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa.

Kahden vuoden välein toteutetaan perusturvalautakunnan toimesta PYLL-indeksin seuranta, jolla arvioidaan toimenpiteiden vaikuttavuutta kansalaisten eliniän pidentymiseen. Moniammatillinen työryhmä hyödyntää seurannan tuloksia tehdessään jatkotoimenpide-ehdotuksia toimialoille.

## Lähteet

Airaksinen N. 2008. Pyöräilijöiden, mopoilijoiden ja moottoripyöräilijöiden liikennetapaturmat. Erikoissairaanhoidon johtaneet tapaturmat Pohjois-Kymenlaaksossa. Liikenneturvallisuuden pitkän aikavälin tutkimus- ja kehittämisohjelma. LINTU julkaisuja 4:2008

Alkoholiohjelma 2008 – 2011. <http://info.stakes.fi/alkoholiohjelma/FI/index.htm>

Asetus opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta 2008  
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080033>

Cooper C, Esklinger DM, Stolley PD. 2006. Hospital-based violence programs work. *J Trauma* 2006;61:34-40

Gentilello LM, Rivara FP, Donovan DM, Jurkovich GJ, Daranciang E, Dunn CV, Villaveces A, Copass M, Ries RR. 1999. Alcohol interventions in a trauma center as a means of reducing the risk of injury recurrence, *Ann Surg* 1999;230:473-483

Huumausainelaki 2008. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080373>

Karlsson Thomas (toim.) 2009 Suomen alkoholiolot 2000-luvun alussa. Kulutus, haitat ja politiikka. Raportti 15/2009. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Gummerus Kirjapaino Oy Jyväskylä 2009. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/054b8176-68eb-4b9e-baf2-5cf346bfcc37>

Kouvolan kaupunki 2009. Kouvolalaisten kuuleminen päihdetilanteesta  
[http://www.socom.fi/hankkeet/h\\_mielenterveys\\_kouvolan\\_paihdestrategia.html](http://www.socom.fi/hankkeet/h_mielenterveys_kouvolan_paihdestrategia.html)

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 2008 a. Pienet keuhkot, Terveysten edistämisyhteistyöraportti 2/2008)

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 2008 b. Nuorten päihteiden käyttö 2008, Kyselytutkimus 7.-8. ja 9.-luokan oppilaille Kymenlaaksossa, Terveysten edistämisen raportti 1/2008)

Kymenlaakson sairaanhoitopiiri 2007. Päihdepalvelujen hoitoketju / Tunnistus, palvelujen porrastus ja hoito. [http://www.terveysportti.fi/dtk/shp/avaa?p\\_artikkeli=shp00685](http://www.terveysportti.fi/dtk/shp/avaa?p_artikkeli=shp00685)

Nurmi-Lüthje I, Karjalainen K, Hinkkurinen J, Salmio K, Lundell L, Salminen M, Pelkonen J, Kajander A, Lüthje P. 2007. Tapaturmakäyntien tilastointi paljastaa riskiryhmät. *Suomen Lääkärilehti* 2007;62(38):3434-6

Nurmi-Lüthje I, Lüthje P, Karjalainen K, Salmio K, Pelkonen J, Hinkkurinen J, Lundell L, Karjalainen KM, Virtanen A. Väkivallan uhrin aluesairaalan päivystyspoliklinikassa – etenevä tutkimus. *Duodecim* 2008;124(12):1381-8

O'Connell H, Chin A, Cunningham C, Lawlor B. 2003 Alcohol use in elderly people- redefining an age old problem in old age. *BMJ* 2003, 327:664-667

Päihdehuoltolaki 1986 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860041>

Päihdehuoltoasetus 1986 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860653>

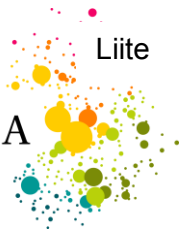
Sosiaali- ja terveysministeriö 2002. Päihdepalvelujen laatusuosituksset. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2002:3. Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen kuntaliitto. Helsinki 2002. <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/paihdepalvelu/paihdepalv.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2009. Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma. Mieli 2009-työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:3 <http://pre20090115.stm.fi/pr1233819605898/passthru.pdf>

Vienonen M, Vohlonen I. 2009. Ennenaikaisesti menetetyt elinvuodet (PYLL) Kouvolan seutukunnalla. FGC-Efeko OY. Julkaisematon lähde 16.2.2009

## **Liitteet**

Ohjausryhmän, projektiryhmän ja alatyöryhmien kokoonpano  
Päihdetyön yksiköiden yhteystiedot



## Kouvolan päihdestrategiahanke

### Ohjausryhmä 1.1.2009 alkaen

Niina Korpelainen, pj	tilaajapäällikkö	Sosiaalipalvelut
Tarja Myllärinen	toimitusjohtaja	Socom
Ari Ronkainen	tulosalueen johtaja	Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Heikki Rinne	nuorisotoimen päällikkö	Nuorisopalvelut
Kati Myllymäki	tilaajapäällikkö	Terveyspalvelut
Maija Saksa	palvelupäällikkö	Perusopetus
Pertti Laakkonen	johtava sosiaalityöntekijä	Päihdepalvelut
Pirkko Kouhia-Turklin	terveydenhoitaja	Terveyden edistämisen yksikkö
Tatu Vanninen	Kaakkois-Suomen aluepäällikkö	Alko
Terhi Rokkanen	aluekoordinaattori	Terveys ry
Heli Vaija	aluekoordinaattori	Terveys ry
Timo Väisänen	aluejohtaja	Kouvolan A-klinikkatoimi
Tuula Soininkallio	suunnittelija	Sivistystoimi
Vuokko Järvinen	johtava diakoniatyöntekijä	Kuusankosken seurakunta
Marja Timonen-Pilli	jäsen	Perusturvautakunta
Paula Salenius	opiskelija	Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Ulla Huhtalo, sihteeri	kehittämissuunnittelija	Socom

### Päihdestrategiatyöryhmä 1.1.2009 alkaen

Niina Korpelainen, pj	tilaajapäällikkö	Sosiaalipalvelut
Asta Saario	palvelujohtaja	Terveydenhuolto
Martti Toukoaho	palvelujohtaja	Kotihoito ja vanhuspalvelut
Ritva-Liisa Juntunen	palvelujohtaja	Aikuissosiaalipalvelut
Liisa Korppi	palvelujohtaja	Lapsiperhepalvelut
Timo Väisänen	aluejohtaja	Kouvolan A-klinikkatoimi
Pertti Laakkonen	johtava sosiaalityöntekijä	Päihdepalvelut
Pasi Jurva	diakoni	Kouvolan seurakunta
Katja Tani	sairaanhoitaja	Psykiatrian poliklinikka
Hannu Hiekkala	palvelupäällikkö	Sosiaalisen kuntoutuksen palvelut
Laura Sillanpää	päihdetyöntekijä	Nuorisotoimi/Motiimi
Pirkko Kouhia-Turklin	terveydenhoitaja	Terveyden edistämisen yksikkö
Heli Hartikainen	aluekoordinaattori	Etelä-Suomen lääninhallitus
Ilona Nurmi-Lüthje	Start-keskuksen päällikkö	Start-keskus
Paula Salenius	opiskelija	Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Ulla Huhtalo, sihteeri	kehittämissuunnittelija	Socom

## Alatyöryhmät

### Lasten ja nuorten palvelujen työryhmä

Laura Sillanpää, pj	päihdetyöntekijä	Nuorisopalvelut/Motiimi
Sari Hostikka	yksikköjohtaja	Kouvolan A-klinikkatoimi
Päivi Perttula	sosiaaliohjaaja	Lastensuojelun jälkihuolto
Terhi Rokkanen	aluesihteeri	Terveys ry
Kaija Honkavaara	kuraattori	KSAO
Mikko Kvist	vanhempi konstaapeli	Kymenlaakson poliisilaitos/ Kouvolan poliisiasema
Martti Niemi	palvelupäällikkö	Kasper/lastensuojelu
Antto Naukkarinen	nuorisodiakoni	Valkealan seurakunta
Tuula Pakkala	koulukuraattori	Oppilashuolto

### Aikuisten palvelujen työryhmä

Pasi Jurva, pj	diakoni	Kouvolan seurakunta
Marjatta Horppu	palvelupäällikkö	Vammaispalvelut
Sanna Koste	terveyskasvatuksen yhdyshenkilö	Terveyden edistämisen yksikkö
Pertti Laakkonen	johtava sosiaalityöntekijä	Päihdepalvelut
Anita Nikkanen	koordinaattori	Varhaiskasvatus
Keijo Takala	asiakasyhdistyksen edustaja	A-kilta
Pekka Turunen	yksikköjohtaja	Kouvolan A-klinikkatoimi
AnittaKemppi	osastonhoitaja	Työterveys
Pirkko Kouhia-Turklin	terveydenhoitaja	Terveyden edistämisen yksikkö
Katja Tani	sairaanhoitaja	Psykiatrian poliklinikka
Anna-Liisa Mikkola	sosiaalityöntekijä	Työvoiman palvelukeskus

### Vanhusten palvelujen työryhmä

Pirkko Kouhia-Turklin, pj	terveydenhoitaja	Terveyden edistämisen yksikkö
Maria Töyrylä	yksikköjohtaja	Kouvolan A-klinikkatoimi
Auli Ruotjoki-Honkarila	terveydenhoitaja	Seniöri terveysneuvonta
Raija Suoranta	diakoni	Kouvolan seurakunta
Ulla Huhtalo, sihteeri	kehittämissuunnittelija	Socom
Tuula Jaakkola	palvelupäällikkö	Kotihoito



## Kouvolan päihdepalvelujen yhteystiedot

etunimi.sukunimi@kouvola.fi

### Ehkäisevä päihdetyö

#### Nuoret

MOTIIMI, moniammatillinen ehkäisevän työn yksikkö  
Kouvolan kaupunki/nuorisotoimi/erityispalvelut  
Hallituskatu 11, 45100 Kouvola

Kouvolan ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä nuoret vastualueenaan toimivat  
Laura Sillanpää, puh. 020 615 8558  
Marika Manninen, puh. 020 615 8371

#### Aikuisikäiset

Terveyden edistämisenyksikkö  
Kouvolan ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä aikuiset vastualueenaan toimii  
Sanna Koste, puh. 020 615 8046

#### Ikääntyneet

Vanhusten hyvinvointipalvelut  
Kouvolan ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä ikääntyneet vastualueenaan toimii  
Kirsi Kiiski, puh. 020 615 7784

## Päihdepalvelujen peruspalvelut

### SOSIAALIPALVELUT

#### Keskinen alue

##### Kouvolan sosiaalipalvelutoimisto

Torikatu 10, 45100 Kouvola

PL 85, 45101 Kouvola

Avoimna ma-pe klo 8.15–12

puh. 02061 511 (Kouvolan kaupungin keskus)

Asiakasneuvoja, puh. 020 615 8420 klo 9-12.

Neuvontapuhelin, ajanvaraukset ja neuvonta, puh. 020 615 8593 klo 9-12  
faksi 020 615 3022

## **Pohjoinen alue**

Kuusankosken sosiaalipalvelutoimisto  
Kymenlaaksonkatu 3 D, 45700 Kuusankoski  
Avoinna ma–pe klo 8.15–12  
puh. 02061 511 (Kouvolan kaupungin keskus)

Neuvontapuhelin ma–pe klo 9–12, puh. 020 615 7141, faksi 020 615 3452

Asiakasneuvoja, puh. 020 615 7163

Valkealan sosiaalipalvelutoimisto  
Kustaa III tie 4, 45370 Valkeala  
Toimisto avoinna ma-pe klo 8.15–12  
Puhelinaika ma-pe klo 11–12  
puh. 02061 511 (Kouvolan kaupungin keskus)  
faksi 020 615 3870

Jaalan yhteispalvelutoimisto  
Salparinteentie 1 A, 45370 Jaala  
Toimisto avoinna tiistaisin klo 9–15  
puh. 02061 511 (keskus), 020 615 4603  
faksi 020 615 7630

## **Eteläinen alue**

Inkeröisten sosiaalipalvelutoimisto  
Peltokuja 8 B, 46900 Inkeroinen  
Avoinna ma-pe klo 8.15–12  
Puhelinaika ma-pe klo 11–12  
puh. 02061 511 (Kouvolan kaupungin keskus)

Asiakasneuvoja, puh. 020 615 6085 klo 9-12  
faksi 020 615 6078

Korian sosiaalipalvelutoimisto  
Kyminasematie 10 B 3, 45610 Koria  
Avoinna ma-pe klo 8.15–12  
puh. 02061 511 (keskus)  
faksi 020 615 2521

Asiakasneuvoja, puh. 020 615 6085 klo 9-12  
Puhelinaika ma-pe klo 11–12 varmimmin

## **Kuntouttava laitoshoido ja muu jatkohoito**

Ridasjärven päihdehoitokeskuksessa ja Tuustaipaleen kuntoutumiskeskuksessa sekä huumehoito

Päihdepalvelujen johtava sosiaalityöntekijä  
Pertti Laakkonen  
puh. 020 615 8663, etunimi.sukunimi@kouvola.fi

## TERVEYSPALVELUT

### **Elimäen terveysasema**

Kiviaidantie 1  
ajanvaraus puh. 020 615 1003

### **Jaalan terveysasema**

Keskuskaari 1 B  
ajanvaraus puh. 020 615 1006

### **Keltakankaan terveysasema**

Sairaalanakaari 15 A  
ajanvaraus puh. 020 615 1001

### **Korian terveysasema**

Kyminasematie 3  
ajanvaraus puh. 020 615 1003

### **Kouvolan terveysasema**

Marjoniementie 10  
ajanvaraus puh. 020 615 1000

### **Kuusankosken terveysasema**

Kymenlaaksonkatu 3  
ajanvaraus puh. 020 615 1004

### **Valkealan terveysasema**

Keskitie 19  
ajanvaraus puh. 020 615 1005

### **Voikkaan terveysasema**

Myllytie 29  
ajanvaraus puh. 020 615 1007

**Virka-ajan ulkopuolinen päivystys** välitöntä ja kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille  
puh. 05 220 2678, arkisin klo 16–22 ja viikonloppuna sekä arkipyhinä klo 8–22  
Kuusankosken aluesairaalassa

**Yöpäivystys**, puh. 05 220 2400 klo 22–8 Kuusankosken aluesairaala/ensiapu sekä  
entisen Anjalankosken osalta myös Kotkan keskussairaala, puh. 05 220 5000.  
tai puh. (05) 234 8688

## Päihdetyön erityispalvelut

### A-KLINIKKASÄÄTIÖ/KOUVOLAN A-KLINIKKATOIMI

[www.a-klinikka.fi/kouvola](http://www.a-klinikka.fi/kouvola)  
[etunimi.sukunimi@a-klinikka.fi](mailto:etunimi.sukunimi@a-klinikka.fi)

#### **Kouvolan A-klinikka**

Oikokatu 2 B, 45100 Kouvola, puh. 05 743 2200, faksi 05 743 2229  
Ilman ajanvarausta arkisin klo 9–11.30, muut ajat ajanvarauksella

#### **Kuusankosken K-klinikka**

Kauppalankatu 4 B, 45700 Kuusankoski, puh. (05) 825 0500 , faksi (05) 825 0550  
Päivystys joka päivä klo 8.30–12.00

#### **Myllykosken A-klinikka**

Myllykoskentie 13, 46800 Myllykoski, puh. 05 341 2200, faksi 05 363 5828  
Ilman ajanvarausta arkisin klo 8.15 - 12, muut ajat ajanvarauksella

#### **Terveysneuvontapiste Vinkki**

Oikokatu 2 B (1. kerros), 45100 Kouvola.  
Ilman ajanvarausta ma ja ke klo 16.30 - 19.00.  
Yhteys työntekijään ma klo 15.00 - 19.00 ja ke klo 11.00 - 19.00, puh. 045 636 1822

## Päiväkeskukset

Kouvolassa

Oikokatu 2 B 14, 45100 Kouvola, puh. 05 743 2231, faksi 05 743 2229  
Avoinna ma-to klo 8-15, perjantaisin klo 8-14

Kuusankoskella

Kuusankoskenkatu 4 B, 45700 Kuusankoski, puh. 05 825 5200  
faksi 05 825 0550  
Avoinna ma-to 9-13 ja pe 9-11

Myllykoskella

Päiväkeskus Kymppi: Viialantie 14 B, 46800 Myllykoski, puh. 05 3255 133  
Avoinna ma - pe klo 8-13

Inkeroisissa

Anjalankosken A-killan päiväkeskus Kohtauspaikka, Inkerointentie 26,  
46900 Inkeroinen  
ma-pe 8-13  
puh. 050 918 6538

## Tukiasunnot

Kouvolassa

Oikokatu 2 B, 45100 Kouvola, puh. 05 743 2200, faksi 05 743 2229

Kuusankoskella

Kuusankoskenkatu 4 B, 45700 Kuusankoski, puh. 040 556 5686 faksi 05 825  
0550

Myllykoskella ja Inkeroisissa

Myllykoskentie 13, 46800 Myllykoski, puh. 05 341 2200 ja faksi 05 3635 828

## **Selviämisyksikkö**

Kotiharjuntie 20, 45100 Kouvola  
puh. 05-743 3400, fax. 743 3440

## **Katkaisuhoitoasema**

Kotiharjuntie 20, 45100 Kouvola, puh. 05 743 3400, faksi 05 743 3440  
Asiakkaiden sisäänotto: A-klinikoiden tai muun sosiaali- tai terveydenhuollon  
työntekijän läheteellä arkisin klo 8 - 13, la – su ilman lähetettä klo 8-12

## **Huumevieroitusyksikkö**

Kotiharjuntie 20, 45100 Kouvola, puh. 05 743 3450, faksi 05 743 3452  
Asiakkaiden sisäänotto: Ennalta sovitusti läheteellä arkisin klo 8 – 13

# KOUVOLAN AIKUISPSYKIATRIA

Marjoniementie 9, 45100 Kouvola, puh. 020 615 5099

Toimistossa hoidetaan yli 18-vuotiaita psykiatrisia potilaita, joiden oirekuvan osana voi olla päihdeongelma, jonka vieroitushoito on tehty muualla. Ei somaattista vieroitushoitoa. Potilaat tulevat lääkärin läheteellä.

Tutkimusyksikkö  
Akuuttityöryhmät I ja II

Konsultoivat sairaanhoitajat  
Keltakankaan terveysasemalla  
Kouvolan terveysasemalla  
Kuusankosken terveysasemalla  
yhteydenotot terveyskeskuslääkärin ohjaamana

Hoito- ja kuntoutusyksikkö  
Eteläinen, Itäinen, Keskinen ja Pohjoinen hoito- ja kuntoutustyöryhmät

Kotipartio  
Ryhmätoimintayksikkö

## Kouvolan seurakuntayhtymän päihdetyö

etunimi.sukunimi@evl.fi

### Anjalankosken seurakunta

Diakoni Matti Yläraakkola  
puh. 020 2759 6219 tai 040 513 0618  
ti,to klo 9–10 Anjalan seurakuntatalo  
ma,ti,ke,pe klo 9–10 Inkeröisten seurakuntatalo  
ma,ti,to klo 9–10 Sippolan seurakuntatalo  
ma-pe klo 9–10 Myllykosken seurakuntatalo

### Elimäen seurakunta

Diakoni Kristiina Nordman  
0400-838679  
vastaanotto ti klo 9-10.30 Elimäen seurakuntakeskus  
vastaanotto Korian kirkolla to klo 9-10.30  
Nina Helisten  
040-5673589

### Kouvolan seurakunta

Pasi Jurva  
Savonkatu 40, 45100 Kouvola  
puh. 040 746 3443  
vastaanotto: ma ja pe klo 9-11

### Kuusankosken seurakunta

Kuusaan ja Kymintehtaan diakoniapäivystys:  
Vanha seurakuntatalo, Valtakatu 43, Kuusankoski

Ann Minkkinen  
p. 0207 596 518  
Gsm 040 7124548  
Avoinna ma, ti, to, pe klo 9-10.

Voikkaan diakoniatäivystys:  
Voikkaan seurakuntatalo, Kirkkokuja 1, Voikkaa  
Avoinna ma, ti, to, pe klo 9-10.

### **Valkealan seurakunta**

Antto Naukkarinen  
puh. 020 7596 460  
vastaanotto: ti ja to klo 9-10.30 Valkealan kirkonkylän diakoniatöimistolla  
(Kalevantie 12 G)

ma 9-10.30 Vuohijärvellä

### **Kouvolan seurakunnan palveleva puhelin**

01019-0071 suomenkielisille  
01019-0072 ruotsinkielisille

Palveleva puhelin on avoinna joka päivä, myös viikonloppuisin ja juhlapäivinä:  
su-to klo 18-01  
pe-la klo 18-03  
Ruotsinkielinen päiivystys on joka ilta klo 20-24

Tarjoo keskusteluapua erilaisiin ongelmiin

## **Vapaaehtoista päihdetyötä tekevä kolmassektori**

ASIAKASYHDISTYKSET

### **Pohjois-Kymen A-Kilta Ry**

Toimisto, Oikokatu 2 B 12, 45100 Kouvola, puh. 050 501 2466

### **Anjalankosken A-Kilta**

Päiväkeskus Kohtauspaikka  
Inkeröistentie 26, 46900 Inkeroinen, puh. 050 918 6538

NIMETTÖMÄT ALKOHOLISTIT AA

### **AA-auttava puhelin (voit soittaa nimettömänä)**

Pohjois-Kymenlaakso  
puh. 040 708 9432  
päivystys arkisin klo 17-21  
la ja su klo 9-21

Kouvolan eteläosien AA-ryhmät  
puh. 040 835 7395

Valtakunnallinen  
puh. 09 750 200  
päivystys joka päivä klo 9–21

**Inkeröisten AA-ryhmä**

Anjalantie 3  
ke klo 18 la klo 9

**Myllykosken AA-ryhmä**

Myllykoskentie 13, sisään pihan puolelta  
ma klo 19

**Kouvolan AA-ryhmät**

Kalevankatu 11  
puh. 040 708 9432  
kouvolaanaaryhma@gmail.com  
ti, pe, la ja su klo 19 ja su klo 9

**AA-Rauta-ryhmä**

Kalevankatu 11  
puh. 040 708 9432  
to klo 18.30

**Torniomäen AA-ryhmä**

Hovioikeudenkatu, seurakuntakeskus/Luukassali  
(käynti Mariansalin kautta)  
puh. 040 708 9432  
ma ja to klo 19

**Kuusankosken AA-ryhmät**

Valtakatu 43, seurakuntakeskus  
ma ja pe klo 18.30

**Voikkaan tulliryhmä**

Kirkkokuja 1, seurakuntalo (hissillinen)  
voikkaantulli@gmail.com  
ke klo 19 ja su klo 17

**Valkealan AA-ryhmä**

Palvelukeskus Mäntylä 1,  
Päivä- ja työtoiminnan yhteiset tilat  
Vanhatie 114, Valkeala  
ma klo 18.30

**Elimäen AA-ryhmä**

Päivätoimintakeskus Hopeapaju  
Yhdystie 1, Elimäki  
ti klo 19

### **AI-Anon ryhmät**

päihdeongelmaisten omaisten ryhmä ma klo 19, Kouvolassa Kalevankatu 11

### **NA-ryhmä** (nimettömät narkomaanit)

Lahdessa Rauhankatu 7, 15110 Lahti  
ma ja ke klo 18 sekä la klo 9

### **Irti Huumeista - Kouvola**

Torikatu 8, 45100 Kouvola, puh. 050 543 5230  
www.irtihuumeista.fi

Irti huumeista puhelinpäivystys

Ti 9.00 - 12.00, numerossa 050-543 5230 tai

Arkisin klo 9.00 -15.00 ja 18.00 - 21.00 valtakunnallisessa numerossa 01080 4550

## **Välillinen päihdetyö**

### **Kouvolan perheneuvola**

Kouvolan toimipaikka

Salpausselänkatu 40, 45100 Kouvola, puh. 020 615 3300

### Inkeröisten toimipaikka

Lauttatie 10, 46900 Inkeroinen, puh. 020 615 5724

### Kuusankosken toimipaikka

Kymenlaaksonkatu 3 D, 45700 Kuusankoski, puh. 020 615 4172

### **Nuorisoneuvola**

Kymenlaaksonkatu 6, 45700 Kuusankoski, puh. 020 615 4194

### **Perheasiain neuvottelukeskus**

Hovioikeudenkatu 8, 45100 Kouvola, puh. 020 615 4172

Lisätietoja ja ajanvaraus puhelimitse 040 714 0556 ma - pe klo 10.00 - 12.00 ja 13-14

### **Poliisi**

Vuorikatu 1, 45100 Kouvola

Puh. 020 516 4600 klo 7–18 ja

112 (hälytysnumero hätätapauksissa)

### **Sosiaalipäivystys**

päivystää myös virka-ajan ulkopuolella.

Siihen saa yhteyden hätänumeron 112 kautta.

*Liite 2 päivitetty 24.11.2010*

